

แนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการควบคุมดูแล สถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารในโรงเรียน สถานพยาบาล และในสถานที่ราชการ

จัดทำโดย กองกฎหมาย กรมอนามัย

ณ วันที่ ๑๗ ธันวาคม ๒๕๖๗

ด้วยสถานการณ์ปัจจุบันพบว่ามีการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารในโรงเรียน สถานพยาบาล และในสถานที่ราชการ เพิ่มขึ้นเป็นจำนวนมาก จึงต้องมีการควบคุมดูแลการดำเนินกิจการดังกล่าวให้ถูกสุขลักษณะและปฏิบัติถูกต้องเป็นไปตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขและกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้อง เพื่อเป็นการคุ้มครองสุขภาพของประชาชน โดยพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา ๔ กำหนดนิยาม “สถานที่จำหน่ายอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้เพื่อประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จและจำหน่ายให้ผู้ซื้อสามารถบริโภคได้ทันที ทั้งนี้ ไม่ว่าจะเป็นการจำหน่ายโดยจัดให้มีบริเวณไว้สำหรับการบริโภค ณ ที่นั้น หรือนำไปบริโภคที่อื่นก็ตาม และกำหนดนิยาม “สถานที่สะสมอาหาร” หมายความว่า อาคาร สถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ที่มีใช้ที่หรือทางสาธารณะ ที่จัดไว้สำหรับเก็บอาหารอันมีสภาพเป็นของสดหรือของแห้งหรืออาหารในรูปลักษณะอื่นใด ซึ่งผู้ซื้อต้องนำไปทำประกอบ หรือปรุงเพื่อบริโภคในภายหลัง และมาตรา ๓๘^๑ แห่งพระราชบัญญัติเดียวกันนี้ กำหนดให้ผู้ใดจะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใดซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตรและมีใช่เป็นการขายของในตลาดต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖^๒ ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตรต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘^๓ ก่อนการจัดตั้ง

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

^๑ มาตรา ๓๘ ผู้ใดจะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใดซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตร และมีใช่เป็นการขายของในตลาด ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖ ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ ก่อนการจัดตั้ง

^๒ มาตรา ๓๙ ผู้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหาร ซึ่งได้รับใบอนุญาตตามมาตรา ๕๖ หรือหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ และผู้จำหน่าย ทำ ประกอบปรุง เก็บหรือสะสมอาหารในสถานที่จำหน่ายอาหาร หรือสถานที่สะสมอาหารตามมาตรา ๓๘ ต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๔๐ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้ง

^๓ มาตรา ๔๘ การแจ้งให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นทราบเพื่อดำเนินกิจการตามมาตรา ๓๘ และหนังสือรับรองการแจ้ง ให้เป็นไปตามแบบที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่น

เมื่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นได้รับแจ้ง ให้ออกใบรับแจ้งเพื่อใช้เป็นหลักฐานในการประกอบกิจการตามที่แจ้งได้ชั่วคราวในระหว่างเวลาที่เจ้าพนักงานท้องถิ่นยังมิได้ออกหนังสือรับรองการแจ้ง

ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นตรวจการแจ้งให้ถูกต้องตามแบบที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง ถ้าการแจ้งเป็นไปโดยถูกต้องให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกหนังสือรับรองการแจ้งให้ผู้แจ้งภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง

ในใบรับแจ้งหรือหนังสือรับรองการแจ้ง เจ้าพนักงานท้องถิ่นจะกำหนดเงื่อนไขให้ผู้แจ้งหรือผู้ได้รับหนังสือรับรองการแจ้งปฏิบัติเป็นภาระเฉพาะรายก็ได้

ในกรณีที่มีการแจ้งไม่ถูกต้องหรือไม่สมบูรณ์ ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นแจ้งให้ผู้แจ้งทราบภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่ได้รับการแจ้ง ถ้าผู้แจ้งไม่ดำเนินการแก้ไขให้ถูกต้องภายในเจ็ดวันทำการนับแต่วันที่รับแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นมีอำนาจสั่งให้การแจ้งของผู้แจ้งเป็นอันสิ้นสุด แต่ถ้าผู้แจ้งได้ดำเนินการแก้ไขภายในเวลาที่กำหนดแล้ว ให้เจ้าพนักงานท้องถิ่นออกหนังสือรับรองการแจ้งให้ผู้แจ้งภายในเจ็ดวันทำการ นับแต่วันที่ได้รับการแจ้งซึ่งมีรายละเอียดถูกต้องตามแบบที่กำหนดในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามวรรคหนึ่ง

ดังนั้น เพื่อให้ราชการส่วนท้องถิ่นและส่วนราชการที่เกี่ยวข้องสามารถบังคับใช้กฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการควบคุมดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่เสิร์ฟอาหารในโรงเรียน สถานพยาบาล และในสถานที่ราชการ ได้อย่างมีประสิทธิภาพและปฏิบัติให้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน คณะอนุกรรมการให้ความเห็นประเด็นข้อกฎหมาย ซึ่งได้รับแต่งตั้งจากคณะกรรมการสาธารณสุขตามคำสั่งคณะกรรมการสาธารณสุขที่ ๔/๒๕๖๖ เรื่อง แต่งตั้งคณะอนุกรรมการให้ความเห็นประเด็นข้อกฎหมาย สัณ วนที่ ๒ พฤศจิกายน ๒๕๖๖ จึงได้มีมติในการประชุมคณะอนุกรรมการให้ความเห็นประเด็นข้อกฎหมาย ครั้งที่ ๒-๒/๒๕๖๗ เมื่อวันที่ ๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๗ เห็นชอบแนวทางปฏิบัติตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุขในการควบคุมดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่เสิร์ฟอาหารในโรงเรียน สถานพยาบาล และในสถานที่ราชการ ดังนี้

แนวปฏิบัติสำหรับราชการส่วนท้องถิ่นและเจ้าพนักงานตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม หรือกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข มีเจตนารมณ์ในการคุ้มครองประชาชนในด้านสุขลักษณะและอนามัยสิ่งแวดล้อม โดยกระจายอำนาจให้แก่ราชการส่วนท้องถิ่นในการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นและบังคับใช้กฎหมายในการควบคุมดูแลการประกอบกิจการต่าง ๆ เพื่อป้องกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในพื้นที่ ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการตามอำนาจหน้าที่โดยพิจารณาจากข้อเท็จจริงประกอบกับบทบัญญัติของกฎหมายเป็นสำคัญ

๑. การควบคุมดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่เสิร์ฟอาหารในโรงเรียน

๑.๑ หากราชการส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่าโรงเรียนให้ผู้ประกอบการเอกชนเช่าพื้นที่เพื่อจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหาร หรืออาจดำเนินการในลักษณะที่โรงเรียนจัดตั้งร้านค้าสวัสดิการตามระเบียบสวัสดิการภายในของหน่วยงาน และมีการจำหน่ายให้ผู้ซื้อหรือผู้บริโภค ซึ่งเข้าข่ายเป็นการดำเนินการในลักษณะที่เป็นการค้า ดังนั้น การดำเนินการดังกล่าวจะต้องขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ตามมาตรา ๓๘^๔ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม เนื่องจากพระราชบัญญัตินี้ ไม่ได้มีบทบัญญัติกำหนดข้อยกเว้นให้โรงเรียนที่ดำเนินการกิจการสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหารไม่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ไว้แต่อย่างใด อีกทั้งกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการจัดตั้งโรงเรียน ทั้งโรงเรียนของรัฐและโรงเรียนเอกชน มิได้มีบทบัญญัติกฎหมายกำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้โรงเรียนสามารถจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหารได้โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาตหรือขอรับหนังสือรับรองการแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ทั้งนี้ ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาดำเนินการออกใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งได้ ๒ รูปแบบ อย่างใดอย่างหนึ่ง ดังนี้

(๑) ให้ผู้ค้าแต่ละรายยื่นขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหาร แล้วแต่กรณี โดยจัดพื้นที่ที่ใช้ดำเนินการกิจการของผู้ค้าแต่ละรายให้เป็นสัดส่วนชัดเจน เพื่อให้สะดวกต่อการควบคุมดูแลด้านสุขลักษณะของการประกอบกิจการ และการวัดพื้นที่เพื่อประกอบการพิจารณาออกใบอนุญาต หรือออกหนังสือรับรองการแจ้งของราชการส่วนท้องถิ่น ดังนั้น ผู้ค้าจะได้รับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหาร รายละเอียด ๑ ฉบับ

(๒) ให้ผู้ดำเนินการของหน่วยงานราชการหรือโรงเรียนดังกล่าวมายื่นขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหาร แล้วแต่กรณี เพียงใบเดียว โดยจะต้องควบคุมดูแลให้ผู้ค้าแต่ละรายปฏิบัติให้ถูกต้องตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดด้วย

๑.๒ หากราชการส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่าโรงเรียนมีโรงอาหารหรือศูนย์อาหาร หรืออาคารสถานที่ หรือบริเวณใด ๆ ในโรงเรียนนั้น มีการประกอบอาหาร หรือปรุงอาหาร หรือเก็บอาหารไว้เพื่อ

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

^๔ มาตรา ๓๘ ผู้ที่จะจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่เสิร์ฟอาหารในอาคารหรือพื้นที่ใดซึ่งมีพื้นที่เกินสองร้อยตารางเมตร และมีใช้เป็นการขายของในตลาด ต้องได้รับใบอนุญาตจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๕๖ ถ้าสถานที่ดังกล่าวมีพื้นที่ไม่เกินสองร้อยตารางเมตร ต้องแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น เพื่อขอรับหนังสือรับรองการแจ้งตามมาตรา ๔๘ ก่อนการจัดตั้ง

เป็นสวัสดิการให้แก่บุคลากรหรือนักเรียน โดยไม่ได้รับเงินค่าอาหารดังกล่าวจากบุคลากรหรือนักเรียน ซึ่งไม่เข้าข่ายเป็นการดำเนินการในลักษณะที่เป็นการค้า กรณีนี้ไม่ต้องขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งสำหรับการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือ สถานที่สะสมอาหารจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๘ แห่งพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ด้วย ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองดูแลสุขภาพของผู้บริโภค หน่วยงานราชการหรือโรงเรียนสามารถนำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาปฏิบัติให้ถูกต้อง ตามสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ในการปรุงประกอบอาหารภายในหน่วยงานราชการหรือโรงเรียนด้วยก็ได้

๒. การควบคุมดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารในโรงพยาบาล

๒.๑. โรงครัวของโรงพยาบาล

(๑) การปรุงประกอบอาหารภายในโรงครัวของโรงพยาบาล สำหรับให้ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล โดยที่ผู้ป่วยไม่สามารถเลือกเมนูอาหารได้เอง แพทย์จะเป็นผู้สั่งอาหารให้กับผู้ป่วย ซึ่งถือเป็นกระบวนการหนึ่งในการรักษา ไม่ได้เป็นการจำหน่ายอาหารให้กับผู้ป่วย ในกรณีนี้ไม่เข้าข่ายเป็นสถานที่จำหน่ายอาหารตามมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม จึงไม่ต้องขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๘ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ด้วย แต่ทั้งนี้ เพื่อเป็นการคุ้มครองดูแลสุขภาพของผู้ป่วย โรงพยาบาลสามารถนำหลักเกณฑ์ตามกฎหมายกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาปฏิบัติให้ถูกต้องตามสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ในการปรุงประกอบอาหารภายในโรงพยาบาลด้วยก็ได้

(๒) การปรุงประกอบอาหารภายในโรงครัวของโรงพยาบาล มีการจำหน่ายอาหารให้กับผู้ป่วย โดยผู้ป่วยสามารถเลือกเมนูอาหารได้เองและมีการเก็บค่าอาหารจากผู้ป่วย ในกรณีนี้เข้าข่ายเป็นสถานที่จำหน่ายอาหาร ตามมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้น ผู้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร ดังกล่าวข้างต้น ที่มีพื้นที่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ต้องขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่หากสถานที่จำหน่ายอาหารมีพื้นที่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ต้องขอรับหนังสือรับรองการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มประกอบกิจการแล้วแต่กรณีตามมาตรา ๓๘ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศกระทรวง และตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๔๐^๕ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งด้วย ทั้งนี้ ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถพิจารณาดำเนินการออกใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งได้ ๒ รูปแบบ ตามแนวทางในข้อ ๑.๑ (๑) หรือ (๒) ดังกล่าวข้างต้น

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

^๕ มาตรา ๔๐ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือกำกับดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารที่ได้รับใบอนุญาต หรือได้รับหนังสือรับรองการแจ้ง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประเภทของสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารตามประเภทของอาหารหรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการหรือตามวิธีการจำหน่าย

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง ใช้ และดูแลรักษาสถานที่และสุขลักษณะของบริเวณที่ใช้จำหน่ายอาหาร ที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหาร ที่ใช้ทำ ประกอบ หรือปรุงอาหาร หรือที่ใช้สะสมอาหาร

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันโรคติดต่อ

(๔) กำหนดเวลาจำหน่ายอาหาร

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้จำหน่ายอาหาร ผู้ปรุงอาหารและผู้ให้บริการ

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของอาหาร กรรมวิธีการจำหน่าย ทำประกอบ ปรุง เก็บรักษาหรือสะสมอาหาร

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของภาชนะ อุปกรณ์ น้ำใช้ และของใช้อื่น ๆ

๒.๒ ร้านอาหารในโรงพยาบาล

ร้านอาหารที่จัดให้บริการสำหรับเจ้าหน้าที่ ญาติผู้ป่วย และผู้รับบริการทั่วไป มีการประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จ มีลักษณะของการจำหน่ายอาหารให้เจ้าหน้าที่ ญาติผู้ป่วย และผู้รับบริการทั่วไป ซึ่งเป็นบุคคลภายนอกสามารถบริโภคได้ทันที รวมทั้งมีพื้นที่ไว้สำหรับการบริโภคด้วย ในกรณีนี้เข้าข่ายเป็นสถานที่จำหน่ายอาหารตามมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ดังนั้นผู้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร ดังกล่าวข้างต้น ที่มีพื้นที่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ต้องขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่หากสถานที่จำหน่ายอาหารที่มีพื้นที่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ต้องขอรับหนังสือรับรองการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มประกอบกิจการแล้วแต่กรณีตามมาตรา ๓๘ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงต้องปฏิบัติให้ถูกต้องตามกฎหมายกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศกระทรวง และตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๔๐^๖ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งด้วย

๒.๓ ผู้ที่มีหน้าที่เตรียม ประกอบ ปรุง เสิร์ฟอาหารให้กับผู้ป่วยในโรงพยาบาล

ตามกฎหมายกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒ กำหนดให้ “ผู้สัมผัสอาหาร” หมายความว่า บุคคลที่เกี่ยวข้องกับอาหารตั้งแต่กระบวนการเตรียม ประกอบ ปรุง จำหน่ายและเสิร์ฟอาหาร รวมถึงการล้างและเก็บภาชนะอุปกรณ์ ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่เตรียม ประกอบ ปรุง เสิร์ฟอาหารให้กับผู้ป่วยในโรงพยาบาลจึงเป็นผู้สัมผัสอาหารตามนิยามดังกล่าว ต้องปฏิบัติดังนี้

(๑) ผู้สัมผัสอาหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงครัวของโรงพยาบาลที่ประกอบอาหารสำหรับให้ผู้ป่วยที่เข้ารับการรักษาที่โรงพยาบาล โดยที่ผู้ป่วยไม่สามารถเลือกเมนูอาหารได้เอง แพทย์จะเป็นผู้สั่งอาหารให้กับผู้ป่วย ลักษณะดังกล่าวโรงครัวของโรงพยาบาลจะไม่เข้าข่ายเป็นสถานที่จำหน่ายอาหารซึ่งไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎหมายกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่เตรียม ประกอบ ปรุง เสิร์ฟอาหารให้กับผู้ป่วย จึงไม่ต้องอบรมตามหลักสูตรการอบรมผู้สัมผัสอาหาร ตามความในกฎหมายกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๑ (๒) ^๗

(๒) ผู้สัมผัสอาหารที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงครัวของโรงพยาบาลที่ประกอบอาหาร และมีการจำหน่ายอาหารให้กับผู้ป่วย โดยที่ผู้ป่วยสามารถเลือกเมนูอาหารได้เองและมีการเก็บค่าอาหารจากผู้ป่วย

พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม

^๖ มาตรา ๔๐ เพื่อประโยชน์ในการควบคุมหรือกำกับดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารที่ได้รับใบอนุญาต หรือได้รับหนังสือรับรองการแจ้ง ให้ราชการส่วนท้องถิ่นมีอำนาจออกข้อบัญญัติท้องถิ่นดังต่อไปนี้

(๑) กำหนดประเภทของสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารตามประเภทของอาหารหรือตามลักษณะของสถานที่ประกอบกิจการหรือตามวิธีการจำหน่าย

(๒) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการจัดตั้ง ใช้ และดูแลรักษาสถานที่และสุขลักษณะของบริเวณที่ใช้จำหน่ายอาหาร ที่จัดไว้สำหรับบริโภคอาหาร ที่ใช้ทำ ประกอบ หรือปรุงอาหาร หรือที่ใช้สะสมอาหาร

(๓) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับการป้องกันมิให้เกิดเหตุรำคาญและการป้องกันโรคติดต่อ

(๔) กำหนดเวลาจำหน่ายอาหาร

(๕) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะส่วนบุคคลของผู้จำหน่ายอาหาร ผู้ปรุงอาหารและผู้ให้บริการ

(๖) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของอาหาร กรรมวิธีการจำหน่าย ทำประกอบ ปรุง เก็บรักษาหรือสะสมอาหาร

(๗) กำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับสุขลักษณะของภาชนะ อุปกรณ์ น้ำใช้ และของใช้อื่น ๆ

กฎหมายกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑

^๗ ข้อ ๒๑ ผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารต้องผ่านการอบรมตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ลักษณะดังกล่าวโรงครัวของพยาบาลจะเข้าข่ายเป็นสถานที่จำหน่ายอาหาร จึงต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวง สุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ดังนั้น ผู้ที่มีหน้าที่เตรียม ประกอบ ประดู เสิร์ฟอาหารให้กับผู้ป่วย ต้องเข้ารับการอบรมตามหลักสูตรการอบรมผู้สัมผัสอาหาร ตามความในกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๒๑ (๒) ^๔

๓. การควบคุมดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารในสถานที่ราชการ

ให้ราชการส่วนท้องถิ่นพิจารณาตามข้อเท็จจริงประกอบกับข้อกฎหมายเป็นสำคัญ หากตรวจสอบข้อเท็จจริงลักษณะของการดำเนินการแล้วพบว่ามีข้อเท็จจริงเช่นเดียวกับการจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารในโรงเรียน ราชการส่วนท้องถิ่นสามารถดำเนินการให้เป็นไปตามแนวทางการควบคุมดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารและสถานที่สะสมอาหารในโรงเรียนตามข้อ ๑. ดังกล่าวข้างต้น เนื่องจากพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ได้มีบทบัญญัติกำหนดข้อยกเว้นให้สถานที่ราชการที่ดำเนินการสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารไม่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่น ไว้แต่อย่างใด เว้นแต่มีกฎหมายเฉพาะหรือกฎหมายจัดตั้งส่วนราชการนั้น ๆ กำหนดไว้อย่างชัดเจนว่าให้สถานที่ราชการนั้นสามารถจัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหารหรือสถานที่สะสมอาหารได้โดยไม่ต้องขอรับใบอนุญาตหรือขอรับหนังสือรับรองการแจ้งตามกฎหมายว่าด้วยการสาธารณสุข ทั้งนี้ มีตัวอย่างแนวทางการควบคุมดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารในสถานที่ราชการ กรณีเรือนจำ ดังนี้

การควบคุมดูแลสถานที่จำหน่ายอาหารในสถานที่ราชการ กรณีเรือนจำ

(๑) การปรุงประกอบอาหารภายในเรือนจำ โดยหากราชการส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่า การปรุงประกอบอาหารภายในเรือนจำโดยผู้ต้องหาเป็นผู้ประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จให้กับผู้ต้องขังรับประทานภายในเรือนจำและไม่ได้เป็นการจำหน่ายอาหารให้กับผู้ต้องขัง ในกรณีนี้ไม่เข้าข่ายเป็นสถานที่จำหน่ายอาหาร ตามมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ จึงไม่ต้องขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นตามมาตรา ๓๘ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และไม่อยู่ภายใต้บังคับของกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ด้วย แต่ทั้งนี้เพื่อเป็นการคุ้มครองดูแลสุขภาพของผู้ต้องหา เรือนจำสามารถนำหลักเกณฑ์ตามกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาปฏิบัติให้ถูกต้องตามสุขลักษณะของสถานที่ที่ใช้ในการปรุงประกอบอาหารภายในเรือนจำด้วยก็ได้

(๒) การปรุงประกอบอาหารภายนอกเรือนจำ โดยหากราชการส่วนท้องถิ่นตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วพบว่า ร้านค้าสวัสดิการของเรือนจำหรือร้านค้าประเภทอื่น ๆ ที่ตั้งอยู่บริเวณโดยรอบเรือนจำ มีการประกอบอาหารหรือปรุงอาหารจนสำเร็จ มีลักษณะของการจำหน่ายอาหารให้ผู้ซื้อซึ่งเป็นบุคคลภายนอกสามารถบริโภคได้ทันที ทั้งนี้ ไม่ว่าจะมีส่วนที่ไว้สำหรับการบริโภคด้วยหรือไม่ก็ตาม ในกรณีนี้เข้าข่ายเป็นสถานที่จำหน่ายอาหารตามมาตรา ๔ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม และแม้ว่าสถานที่จำหน่ายอาหารดังกล่าวจะเป็นร้านค้าสวัสดิการของเรือนจำ ตามคำนิยาม “ร้านค้าสวัสดิการ” ในข้อ ๓ ^๕

กฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑

^๔ ข้อ ๒๑ ผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารต้องปฏิบัติตามหลักเกณฑ์ด้านสุขลักษณะ ดังต่อไปนี้

(๒) ผู้ประกอบกิจการและผู้สัมผัสอาหารต้องผ่านการอบรมตามหลักเกณฑ์ และวิธีการที่รัฐมนตรีโดยคำแนะนำของคณะกรรมการประกาศกำหนดในราชกิจจานุเบกษา

ระเบียบสวัสดิการภายในส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐

^๕ ข้อ ๓ ให้ยกเลิกความในข้อ ๔ และ ข้อ ๕ แห่งระเบียบสวัสดิการภายในส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ พ.ศ. ๒๕๔๘ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“คณะกรรมการ” หมายถึง คณะกรรมการสวัสดิการกรมราชทัณฑ์

“ประธานคณะกรรมการ” หมายถึง ประธานคณะกรรมการสวัสดิการกรมราชทัณฑ์

ตามระเบียบสวัสดิการภายในส่วนราชการกรมราชทัณฑ์ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๖๐ แต่พระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม ไม่ได้มีบทบัญญัติกำหนดข้อยกเว้นให้หน่วยงานราชการที่ดำเนินกิจการสถานที่จำหน่ายอาหารไม่ต้องยื่นคำขอรับใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งจากเจ้าพนักงานท้องถิ่นไว้แต่อย่างใด ดังนั้น ผู้จัดตั้งสถานที่จำหน่ายอาหาร ดังกล่าวข้างต้นนี้ ที่มีพื้นที่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ต้องขอรับใบอนุญาตต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่น แต่หากสถานที่จำหน่ายอาหารที่มีพื้นที่ไม่เกิน ๒๐๐ ตารางเมตร ต้องขอรับหนังสือรับรองการแจ้งต่อเจ้าพนักงานท้องถิ่นก่อนเริ่มประกอบกิจการ แล้วแต่กรณี ตามมาตรา ๓๘ ของพระราชบัญญัติการสาธารณสุข พ.ศ. ๒๕๓๕ และที่แก้ไขเพิ่มเติม รวมถึงต้องปฏิบัติตามกฎกระทรวงสุขลักษณะของสถานที่จำหน่ายอาหาร พ.ศ. ๒๕๖๑ ประกาศกระทรวง และตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในข้อบัญญัติท้องถิ่นตามมาตรา ๔๐ หรือเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในใบอนุญาตหรือหนังสือรับรองการแจ้งด้วย

“สมาชิก” หมายถึง สมาชิกสวัสดิการกรมราชทัณฑ์

“กองทุน” หมายถึง กองทุนสวัสดิการกรมราชทัณฑ์

“ร้านค้าสวัสดิการ” หมายความว่า ความรวมถึง ร้านค้าสวัสดิการกรมราชทัณฑ์และร้านค้าสวัสดิการกรมราชทัณฑ์สาขา

“ร้านค้าสวัสดิการกรมราชทัณฑ์” หมายถึง ร้านค้าสวัสดิการประจำกรมราชทัณฑ์

ที่จัดตั้งขึ้นภายในเรือนจำ เพื่อจำหน่ายสินค้าแก่สมาชิกและบุคคลภายนอก

“ร้านค้าสวัสดิการกรมราชทัณฑ์สาขา” หมายถึง ร้านค้าสวัสดิการประจำกรมราชทัณฑ์

“คณะอนุกรรมการร้านค้าสาขา” หมายถึง คณะอนุกรรมการร้านค้าสวัสดิการกรมราชทัณฑ์สาขา

“เรือนจำ” ให้หมายความรวมถึง ท้องถิ่น สถาน กักขัง สถานกักกัน หรือสถานที่สำหรับ

ควบคุมหรือปฏิบัติการอื่นตามกฎหมายราชทัณฑ์ หรือกฎหมายอื่น ที่อยู่ในกำกับดูแล หรืออยู่ภายใต้บังคับบัญชาของเรือนจำ

“เงินทุนหมุนเวียนสุทธิ” หมายถึง เงินทุนหมุนเวียนสุทธิที่เกิดจากผลดำเนินการร้านค้า

สวัสดิการประเภทสินทรัพย์หมุนเวียน ซึ่งได้แก่ เงินสด เงินฝากธนาคาร ลูกหนี้การค้า สินค้า หักหนี้สินหมุนเวียน ซึ่งได้แก่ เจ้าหนี้การค้า เจ้าหนี้อื่น...”